

سند ايڪٽ نمبر X مجريه 2011
SINDH ACT NO.X OF 2011
سند زڪوات ۽ عشر ايڪٽ، 2011
THE SINDH ZAKAT AND USHR ACT, 2011
فهرست (CONTENTS)

تمهيد (Preamble)

دفعات (Sections)

باب I_

شروعاتي

Chapter_I

Preliminary

1. مختصر عنوان، اضافو، نفاذ ۽ شروعات

Short title, extent, application and commencement

2. وصفون

Definitions

باب II_

زڪوات

Chapter_II

Zakat

3. زڪوات لڳائڻ ۽ وصول ڪرڻ

Charge and collection of Zakat

4. جاڻ کي ڳجهور ڪرڻ

Secrecy of information

باب III_

عشر

Chapter_III

Ushr

5. عشر لڳائڻ ۽ وصول ڪرڻ

Charge and collection of Ushr

6. عشر لڳائڻ ۽ وصول ڪرڻ جو طريقو

Mode of assessment and collection of Ushr

باب IV_

زڪوات فنڊس

Chapter_IV

Zakat Funds

7. زڪوات فنڊز جو قيام

Establishment of Zakat Funds

8. زڪوات فنڊز جو استعمال

Utilization of Zakat Fund

9. زڪوات فنڊ مان ادائينگي

Disbursement from Zakat Fund

10. اڪائونٽس

Accounts

11. آڊٽ

Audit

باب V_

تنظيم ۽ انتظاميا

Chapter_V

Organization and Administration

12. سنڌ زڪوات ڪائونسل
Sindh Zakat Council
13. چيف ايڊمنسٽريٽر
Chief Administrator
14. ضلع زڪوات ۽ عشر ڪميٽي
District Zakat and Ushr Committee
15. تعلقي زڪوات ۽ عشر ڪميٽي يا ٽائون زڪوات ۽ عشر ڪميٽي
Taluka Zakat and Ushr Committee or Town Zakat and Ushr Committee
16. مقامي زڪوات ۽ عشر ڪميٽي
Local Zakat and Ushr Committee
17. آسامي وغيره، جيڪا قدامت يا ڪارروائيون ڪي غير موثر نه ڪندي
Vacancy etc., not to invalidate acts or proceedings
18. ڪائونسل ۽ ٻين ڪميٽيز جا ميمبر مسلمان هجڻ گهرجن
Members of Council and other committees to be Muslims
19. ماڻهو جيڪو چيئرمين جي غير حاضري ۾ گڏجاڻين جي صدارت ڪندو
Person to preside at meetings in the absence of Chairman
20. هٽائڻ ۽ برطرف ڪرڻ جو اختيار
Power to supersession and removal
21. بي اعتمادِي جو ووٽ
Vote of no_confidence
22. انتظامي تنظيم
Administrative organization
23. ڪجهه ماڻهو پبلڪ سرونٽس هوندا

Certain persons to be public servants

باب VI_

متفرقات

Chapter_VI

Miscellaneous

24. چوت

Exemption

25. قاعدا جوڙڻ جو اختيار

Power to make rules

26. معلومات لاءِ سڏائڻ ۽ هدايتون جاري ڪرڻ جو اختيار

Power to call for information and issue directions

27. ضمانت ۽ دائره اختيار تي پابندي

Indemnity and bar of jurisdiction

28. ڪميٽيز جي تحليل ۽ جوڙجڪ

Dissolution and constitution of committees

29. منسوخِي

Repeal

30. رنڊڪون هٽائڻ

Removal of difficulties

سنڌ ايڪٽ نمبر X مجريه 2011
SINDH ACT NO.X OF 2011
سنڌ زڪوات ۽ عشر ايڪٽ، 2011
THE SINDH ZAKAT AND
USHR ACT, 2011

[11 اپريل 2011]

ايڪٽ جنهن ذريعي زڪوات ۽ عشر لڳائڻ، جمع ڪرڻ ۽ ادائينگي ڪرڻ سان لاڳاپيل گنجائشون جوڙيون وينديون.

تمهيد (Preamble)

جيئن ته زڪوات ۽ عشر لڳائڻ، جمع ڪرڻ ۽ ادائينگي ڪرڻ ۽ ان سان لاڳاپيل معاملن لاءِ گنجائشون جوڙڻ ضروري ٿي پيو آهي؛

۽ جيئن ته زڪوات، بشمول عشر اسلام جي بنيادي ٽن (رڪنن) منجهان آهي؛

۽ جيئن ته زڪوات ۽ عشر جي جمع ڪرڻ جا مقصد ۽ انهن مان ادائينگي، ضرورت مندن، مستحقن ۽ غريبن جي مدد ڪرڻ آهي؛

۽ جيئن ته زڪوات ۽ عشر جا ملهه، جيئن زڪوات ۽ عشر جي استعمال جو مقصد پڻ ايئن آهي، جيئن شريعت ۾ بيان ڪيل آهي؛

۽ جيئن ته شريعت سمورن مسلمانن کي پابند ڪري ٿي جيڪي ادائينگي لاءِ صاحب نصاب آهن، ۽ حڪومت کي زڪوات ۽ عشر جي جمع ڪرڻ،

ادائڱي ۽ استعمال جو بهتر انتظام ڪرڻ جو پابند ڪري ٿي ۽ اهڙن مسلمانن کي ان سلسلي ۾ حڪومت طرفان نه اوڳاڙيل حصي جي ادائڱي لاءِ پڻ پابند ڪري ٿي:

ان کي هن ريت عمل ۾ آندو ويندو:

باب I_

شروعاتي

Chapter_I

Preliminary

مختصر عنوان، اضافو نفاذ
۽ شروعات

Short title, extent,
application and
commencement

باب I_

شروعاتي

Chapter_I

Preliminary

1.1) هن ايڪٽ کي سنڌ زڪوات ۽ عشر ايڪٽ، 2011 سڏيو ويندو.

(2) ان جي سڄي صوبي سنڌ تائين توسيع ڪئي ويندي، پر زڪوات ۽ عشر جي ادائڱي ۽ اوڳاڙي رڳو صوبي جي مسلمان شهرين تي لاڳو ٿيندي ۽ ڪمپني، يا ٻي ماڻهن جي ايسوسيئيشن، يا فردن جي باڊي، پوءِ اها انڪاپوريتيد هجي يا نه هجي، جنهن جي شيعرز جي اڪثريت جي ملڪيت يا جنهن جي بينيفيشل اونسپ اهرڙي شهري وٽ هجي ۽ جيڪڏهن ڪو ماڻهو سمجهي ٿو ته هن ايڪٽ تحت ڪيل سموري اوڳاڙي يا اوڳاڙي جو ڪو حصو سندس عقيدتي موجب نه آهي ته اهڙي اوڳاڙي ڪڏهن به نه ڪئي ويندي، پر زڪوات فنڊ ۾ ان شخص طرفان حصو سمجهيو ويندو: بشرطيڪ اهو ته:

(a) ڪا زڪوات عشر لازمي بنيادن تي ڪنهن شخص جي اثاثن يا پيداوار تي نه لڳائي يا وصول ڪئي ويندي،

جنهن زڪوات جي سلسلي ۾ ويلوئيشن تاريخ کان
 ٽيهه ڏينهن اڳ ۽ عشر جي سلسلي ۾ ويلوئيشن تاريخ
 کان اڳ ڪتوتي ايجنسي کان ڪتوتي ڪرائي هجي،
 يا عشر جي سلسلي ۾ لوڪل ڪميٽي کان، هڪ
 ڊڪليئریشن، يا ان سلسلي ۾ تصديق ٿيل ڪاپي، بيان
 ڪيل طريقي موجب، ان طرفان ميجسٽريٽ سامهون
 حلف ڪيو ويو هجي، اوٽ ڪمشنر سامهون، نوٽري
 پبلڪ سامهون، يا حلف ڪرڻ لاءِ بااختيار بڻايل ڪنهن
 ٻئي شخص سامهون، ٻن گواهن جي موجودگيءَ ۾
 جيڪي ڪيس سڃاڻين، ته اهو مسلمان آهي ۽ ڄاتل
 سڃاتل فقہ مان ڪنهن هڪ جو پوئلڳ آهي، جيڪو
 هي ڊڪليئریشن ۾ ڄاڻائيندو ۽ اهو ته اهو ايمان ۽
 ڄاڻايل فقہ هن ايڪٽ ۾ ڄاڻايل طريقيڪار تحت
 زڪوات يا عشر جو سمورو حصو يا ڪو حصو ادا
 ڪرڻ جو پابند نه ٿي ڪري، ۽

(b) هڪ ڊڪليئریشن، يا ان سلسلي ۾ تصديق ٿيل
 ڪاپي، مٿي ڄاڻايل هڪ زڪوات سال ۾ فائيل ڪئي
 وئي آهي، اها تيستائين ڪارگر رهندي جيستائين:

(i) ڊڪليئریشن يا ڪاپي، ۽ اثاثو زڪوات لاءِ مستحق
 آهي، جنهن سان اهو لڳاپيل هجي، ڪتوتي ڪندڙ
 ايجنسي جي تحويل ۾ رهندو، يا

(ii) ڊڪليئریشن يا ڪاپي فائيل ڪندڙ ماڻهو جاري
 رکي توڙي زمين جي سلسلي ۾ جنهن جي پيداوار ساڳي
 رهي ٿي، جيڪا ڊڪليئریشن فائيل ڪرڻ وقت هجي،
 ۽ ڊڪليئریشن ڪاپي لوڪل ڪميٽي جي تحويل ۾

رهي ٿي:

بشرطيڪ وڌيڪ ته جتي ڪنهن سبب جي ڪري
زڪوات يا عشر لازمي بنيادن تي اهڙي شخص کان
وصول ڪئي وڃي ٿي ۽ اهو امت جي پلائي لاءِ الله جي
نالي تي صدقو يا خيرات طور زڪوات فنڊ ۾ ڏيڻ نٿو
چاهي ۽ واپسي جي دعويٰ ڪري ٿو. ڊڪليئرشن جي
بنياد تي جيڪو مٿي سندس طرفان فائيل ڪيو ويو
آهي، پهرين شرطي بيان ۾ ڄاڻايل عرصي دوران يا اهڙي
وڌيڪ عرصي دوران جيئن بيان ڪيو ويو هجي، اهڙيءَ
ريت وصول ڪيل رقم بيان ڪيل طريقي موجب کيس
واپس ڪئي ويندي.

وضاحت: هن ايڪٽ ۾ ذريعي تي ڪوتاهي لائق
زڪوات جي حوالي سان يا لازمي بنيادن تي واجب
عشر پڻ زڪوات فنڊ ۾ لاڳو ڪيل حصن طور سمجهيو
ويندو.

(3) وفاقي شرعي عدالت، ڪنهن شخص جي درخواست
تي، سوال جو فيصلو ڪري سگهي ٿي ته ذيلي دفعو 3
جي پهرين يا ٻئي شرطي بيان تحت ڪيل
ڊڪليئرشن سندس فق موجب، جنهن جو هو پوئلڳ
آهي، ان تحت ڪارگر آهي، ۽ جيڪڏهن شرعي
عدالت فيصلو ڪري ٿي ته ڊڪليئرشن ڪارگر
ناهي، ته اهڙو شخص ڪنهن ٻئي قانون تحت ڪو ٻيو
قدم ڪندي وڃڻ کان سواءِ، زڪوات يا عشر ڀرڻ جو پابند
هوندو جيئن معاملو هجي، هن ايڪٽ تحت ڄاڻايل
طريقي موجب.

وصفون
Definitions

(4) اهو فوري طور لاڳو ٿيندو.

2. هن ايڪٽ ۾ جيستائين ڪجهه مضمون ۽ مفهوم جي متضاد نه هجي، تيستائين:

(i) “سالياني امداد” مطلب سلسليوار واجب الادا رقم، سالياني امداد پاليسي شرطن موجب سڄي عمر دوران امداد حاصل ڪندڙ کي ملندي هجي، يا طئي ڪيل سالن لاءِ جيئن معاملو هجي، جنهن ۾ شامل آهي حڪومت طرفان ڄاڻايل پوسٽل امداد حاصل ڪندڙ جي اسڪيم؛

(ii) “اثاثا” مطلب زڪوات لائق اثاثا جيئن هن ايڪٽ ۾ بيان ڪيو ويو هجي؛

(iii) “عطيائت” مطلب زڪوات فنڊ ۾ ڪيل اعزازي عطيات، سواءِ زڪوات ۽ عشر جي ۽ بشمول صدقه نفله جي؛

(iv) “چيف ايڊمنسٽريٽر” مطلب دفعه 13 تحت اهڙيءَ ريت مقرر ڪيل شخص ۽ جنهن ۾ شامل آهي هن ايڪٽ تحت سندس طرفان چيف ڪمشنر جا اختيار يا ڪم سرانجام ڏيڻ لاءِ بااختيار بڻايل ڪو عملدار؛

(v) “ڪمپني” مطلب ڪمپنيز آرڊيننس، 1984 تحت بيان ڪيل ڪمپني؛

(vi) “ڪائونسل” مطلب دفعه 12 تحت جوڙيل سنڌ زڪوات ڪائونسل؛

(vii) “ڪٽوتي ڪندڙ ايجنسي” مطلب بئنڪ، پوسٽ آفيس يا پنجنين ڪالم جي پهرين شيڊول ۾ ڄاڻايل ٻيو ڪو ادارو؛

(viii) “ڪتوتي جي تاريخ” مطلب پهرين شيڊول ۾ ڄاڻايل اثاثن جي سلسلي ۾، تاريخ يا تاريخون جن تي زڪوات جي ڪتوتي ٿيڻي آهي ۽ جيڪا يا جيڪي شيڊول جي پنجنين ڪالمر ۾ ڄاڻايل آهن؛

(ix) “ضلع ڪميٽي” مطلب دفعو 14 تحت جوڙيل هڪ ضلعي ڪميٽي؛

(x) “حڪومت” مطلب سنڌ حڪومت؛

(xi) “سرڪاري سڪيورٽي” کي ساڳيو مطلب آهي جيڪو سڪيورٽيز ايڪٽ، 1920 ۾ اٿس؛

(xii) “ادارو” مطلب ديني مدرسا، تعليمي، تربيتي ۽ سماجي پلائي جا ادارا، عوامي اسپتالون، خيراتي ادارا ۽ ٻيا هيلٿ ڪيئر فراهم ڪندڙ ادارا؛

(xiii) “انشوئرر” مطلب اسٽيٽ لائيف انشورنس ڪارپوريشن آف پاڪستان يا پوسٽل لائيف انشورنس؛

(xiv) “مقامي ڪميٽي” مطلب دفعو 16 تحت جوڙيل هڪ ڪميٽي؛

(xv) “مقاميت” مطلب مقامي ڪميٽي جي دائره اختيار ۾ ايندڙ ايراضي؛

(xvi) “ميچورٽي ويليو” مطلب بيان ڪيل عمر تائين لائيف اشوئر جي فوتگي تي يا پاليسي جو مدو ختم ٿيڻ تي ڄاڻايل شرطن موجب واجب الادا رقم؛

(xvii) “نصاب” زڪوات لائق اثاثن جي سلسلي ۾ سواءِ زرعي پيداوار ۽ رستن تي جانورن جي مفت گاهه جي، مطلب چاندي 612.32 گرام يا ڪيش يا سون، يا

واپاري لاءِ شيون، يا شريعت موجب زڪوات لاءِ ٻيا
 ڪي اثاڻا، جن جو ڪٿيل ملهه چاندي جي 612.32
 گرام ملهه جي برابر هجي، جيئن چيف ايڊمنسٽريٽر
 طرفان هر زڪوات جي سال لاءِ ڄاڻايو ويو هجي، اهو
 ماڻهو جنهن جي سلسلي ۾ جنهن جا زڪوات لائق اثاڻا
 رڳو سون تي مشتمل آهن، ته 87.48 گرام سون؛
 (xviii) ”بيان ڪيل“ مطلب قاعدن موجب بيان ڪيل؛
 (xix) ”پيداوار“ مطلب بنيادي زرعي، باغن جي يا
 جهنگلي پيداوار؛
 (xx) ”پروويڊنٽ فنڊ“ کي ساڳي معنيٰ آهي جيئن
 پروويڊنٽ فنڊ ايڪٽ، 1925 ۾ اٿس؛
 (xxi) ”سڃاڻپ ڏنل پروويڊنٽ فنڊ“ مطلب پروويڊنٽ
 فنڊ جنهن کي انڪم ٽيڪس آرڊيننس، 2001 تحت
 مجاز اٿارٽي طرفان اهڙيءَ ريت سڃاڻپ ڏني وئي هجي؛
 (xxii) ”ريٽرن“ مطلب ڪمائي، جيئن بيان ڪيل
 هجي، جيڪا هڪ اثاڻي تي حاصل ڪئي وڃي؛
 (xxiii) ”قاعدا“ مطلب هن ايڪٽ تحت جوڙيل قاعدا؛
 (xxiv) ”صاحب نصاب“ مطلب اهو شخص جيڪو
 اهڙن اثاڻن جو مالڪ هجي يا قبضو رکي جيڪي
 نصاب کان گهٽ نه هجن پر انهن ۾ شامل نه هجي؛
 (a) حڪومت يا لوڪل اٿارٽي؛
 (b) هڪ قانون ساز ڪارپوريشن هڪ ڪمپني يا
 انٽرپرائيز جيڪا مڪمل طور سڌيءَ ريت يا اڻ سڌيءَ
 ريت حڪومت جي مالڪي هيٺ هجي، هڪ لوڪل
 اٿارٽي، يا هڪ ڪارپوريشن جي حڪومت جي

ملڪيت هيٺ هجي، پوءِ انفرادي سر يا هڪ يا هڪ کان وڌيڪ گڏيل طور هجي؛

(c) قانون ساز ڪارپوريشن جي شاخ، هڪ ڪمپني يا ٻي انٽرپرائيز جيڪا ذيلي شق (b) ۾ ڄاڻايل آهي ۽ جيڪا سموري ان جي ملڪيت هيٺ هجي؛

(d) نيشنل انويسٽمينٽ (يونٽ) ٽرسٽ؛

(e) انويسٽمينٽ ڪارپوريشن آف پاڪستان ۽ ان جو مچوئل فنڊ؛

(f) هڪ سڃاڻپ ڏنل پروويڊنٽ فنڊ؛

(g) ڊفينس سروسز طرفان سنڀاليل ڪو يونٽ فنڊ بشمول سول آرمڊ فورسز جي؛

(h) هڪ زڪوات فنڊ؛

(i) هڪ ادارو، فنڊ، ٽرسٽ، انڊومينٽ يا سوسائٽي؛

(a) سوسائٽيز رجسٽريشن ايڪٽ، 1860 تحت

رجسٽريشن هڪ خيراتي تنظيم، يا ڪمپنيز آرڊيننس،

1984 تحت ڪمپني يا وقتي طور لاڳو ڪنهن ٻئي

قانون تحت رجسٽريشن يا منظور ٿيل هڪ خيراتي يا

سماجي ڀلائي جي تنظيم، ۽

(b) سينٽرل بورڊ آف روينيو طرفان انڪم ٽيڪس

آرڊيننس، 2001 جي دفعو 16 جي مقصد لاءِ منظور

ٿيل؛

(j) سوسائٽيز رجسٽريشن ايڪٽ، 1860 تحت اهڙيءَ

ریت رجسٽريشن هڪ ديني مدرسو؛

(k) هڪ مسجد؛

(l) ڀٽير خانن سان لاڳاپيل قانون تحت اهڙيءَ ریت

رجسٽريٽيل ڀٽيم خانو.

(m) ڪمپنيز پروفٽس (ورڪرس پارٽيسيپيشن) ايڪٽ، 1968 تحت قائم ڪيل هڪ ورڪرس پارٽيسيپيشن فنڊ؛ يا

(n) مقامي يا ڪيس ۾ عدالت جي التوي هيٺ حڪم تحت مقامي يا ڪيس جي ڌر جي رقم؛
(XXV) “سڪيورٽي” مطلب ڪو اسٽاڪ، حصو، لڪٽ، ڊيپنچر، بانڊ، پري آرگنائيزيشن سرٽيفڪيٽ، يا سڪيورٽي طور ڄاتل ڪو دستاويز؛

(XXVI) “حصو” مطلب وفاقي قانون يا صوبائي قانون تحت قائم ڪيل ڪمپني يا ڪنهن باڊي ڪارپوريت جي شيئر ڪيپيٽل ۾ هڪ حصو ۽ جنهن ۾ شامل آهي اسٽاڪ؛

(XXVII) “سب ڊويزن” مطلب ضلعي جو سب ڊويزن جيئن حڪومت طرفان ڄاڻايو ويو هجي؛

(XXVIII) “سرينڊر ويليو” مطلب ميچورٽي فائدا دستياب ٿيڻ کان اڳ ڪنهن به وقت لائيف انشورنس پاليسي يا مالي امداد رد ڪرڻ تي طئي ٿيل شرطن ۽ ضابطن موجب انشورر طرفان واجب الادا رقم؛

(XXIX) “سروائيو بل بينيفٽ” مطلب ڄاڻايل تاريخ تي جيئن پاليسي ۾ طئي ڪيل آهي زندگي اشوئر ڪرايل جي بچي وڃڻ تي لائيف انشورنس پاليسي جي شرطن موجب واجب الادا رقم؛

(XXX) “تعلقي ڪميٽي يا ٽائون ڪميٽي” مطلب دفعو 15 تحت جوڙيل تعلقي ڪميٽي يا ٽائون ڪميٽي؛

(xxxI) “ويلوئيشن تاريخ” مطلب:

(a) زڪوات لائق اثائن جي سلسلي ۾ زڪوات سال جو

پهريون ڏينهن: ۽

(b) عشر لائق پيداوار جي سلسلي ۾ اهڙي تاريخ يا

تاريخون جيئن چيف ايڊمنسٽريٽر طرفان ان جي دائره

اختيار ۾ هن ايڪٽ جي مقصدن لاءِ اثائن ۽ پيداوار لاءِ

بيان ڪيون وڃن يا ڄاڻايون وڃن:

(xxxii) “زڪوات فنڊ” مطلب دفعو 7 تحت قائم

ڪيل فنڊ: ۽

(xxxiii) “زڪوات سال” مطلب هجري ڪلينڊر

موجب جنهن تحت زڪوات اوڳاڙي لائق آهي، جيڪو

شروع ٿئي ٿو رمضان المبارڪ جي پهرين ڏينهن کان ۽

ختم ٿئي ٿو ان کانپوءِ ايندڙ شعبان المعظم جي آخري

ڏينهن تي:

باب II

زڪوات

Chapter II

Zakat

زڪوات لڳائڻ ۽ وصول

ڪرڻ

Charge and

collection of Zakat

باب II

زڪوات

Chapter II

Zakat

3.1 (1) هن ايڪٽ جي گنجائشن موجب زڪوات

پهرين شيدول ۾ ڄاڻايل اثائن جي سلسلي ۾ سنڌ

حڪومت طرفان لڳائي ۽ اوڳاڙي ويندي، لازمي بنيادن

تي، هر زڪوات سال لاءِ اهڙن اڳهن تي ۽ اهڙي طريقي

جيئن بيان ڪيو ويو هجي، هر ان شخص کان جيڪو

ويلوئيشن جي تاريخ تي ۽ گذريل زڪوات سال دوران

صاحب نصاب رهيو هجي ۽ جيڪو ويلوئيشن تاريخن

تي اهڙن اثائن جو مالڪ هجي ۽ قبضو رکندو هجي:
بشرطيڪ جتي ڪو اثاڻو ملڪيت يا قبضو رکندڙ
طرفان ڪنهن ٻئي شخص کي سونپيو ويو هجي، اهڙي
اثاڻي جي سلسلي ۾ زڪوات لازمي بنيادن تي ايئن
لڳائي ۽ وصول ڪئي ويندي، جيئن اهو سونپيو ٿي نه
ويو هجي:

بشرطيڪ وڌيڪ ته، جيڪڏهن اثاڻو ويلوئيشن جي
تاريخ تي ڪنهن شخص جي مالڪي يا قبضي هيٺ
هيو پر ڪتوتي واري تاريخ تي ڪنهن ٻئي شخص جي
ملڪيت يا قبضي هيٺ آهي، اهڙي اثاڻي تي زڪوات
اهڙي شخص تي لڳائي ۽ وصول ڪئي ويندي جنهن
جي ملڪيت يا قبضي هيٺ ويلوئيشن جي تاريخ تي
هيو:

بشرطيڪ وڌيڪ ته، جيڪڏهن ڪو شخص ڄاڻايل
طريقي موجب لوڪل ڪميٽي جنهن جي حد ۾ اهو
رهي ٿو ان کي مطمئن ڪرڻ لاءِ ثابت ڪري ٿو ته اهو
ويلوئيشن جي تاريخ تي صاحب نصاب نه هيو يا
سموري گذريل زڪوات جي سال دوران اهو نصاب جي
ملهه برابر اثائن جو مالڪ يا قبضو رکندڙ نه هيو ان تي
زڪوات نه لڳائي يا وصول ڪئي ويندي، يا جيڪڏهن
وصول ڪئي وئي آهي ته بيان ڪيل طريقي موجب
واپس ڪئي ويندي:

بشرطيڪ وڌيڪ ته، ڪتوتي واري تاريخ تي يا ان کان
اڳ فوت ٿي ويل ڪنهن شخص جي اثائن تي ڪا به
زڪوات نه لڳائي يا وصول ڪئي ويندي:

بشرطيڪ وڌيڪ ته، پهرين شيڊول ۾ ڄاڻايل اثاثن تي لازمي بنيادن تي ڪا به زڪوات نه لڳائي يا وصول ڪئي ويندي، جيڪي:

(a) پرڏيهي ڪرنسي ۾ حاصل ڪيا ويا هجن؛ يا
(b) پرڏيهي ڪرنسي ۾ سنڀاليل آهن ۽ جن تي ريٽرن ۽ جنهن جي بروقت ادائينگي، ڇڏائڻ ۽ هٿ ڪڍائڻ پرڏيهي ڪرنسي ۾ ٿئي؛

بشرطيڪ وڌيڪ ته حڪومت سرڪاري گزيت ۾ نوٽيفڪيشن ذريعي وفاقي حڪومت، صوبائي حڪومت يا قانون ساز ڪارپوريشن، ڪمپني يا وفاقي حڪومت يا صوبائي حڪومت طرفان سڌيءَ ريت يا اڻ سڌيءَ ريت مالڪيءَ هيٺ ٻي انٽرپرائيز لوڪل اثارتي يا وفاقي حڪومت يا صوبائي حڪومت جي ملڪيت هيٺ ڪارپوريشن ۽ جيڪا سنڌ ۾ انفرادي سر يا گڏيل طور واقع هجي طرفان جاري ڪيل بانڊز يا سرٽيفڪيٽن جي ڪنهن درجي تي لازمي بنيادن تي زڪوات جي ڪتوتي کان چوٽ ڏئي سگهي ٿي؛

(2) لازمي بنيادن تي زڪوات جمع ڪرڻ جو ملهه طئي ڪرڻ ۾ اثاثن جي قيمت جنهن تي زڪوات جي ڪتوتي ٿيڻي آهي هڪ حد تائين گهٽائي ويندي ۽ ان طريقي جيئن بيان ڪيو ويو هجي، فقط قرضن جي صورت ۾ جيڪي:

(a) ان اثاثن طرفان اڳوات ورتا ويا هجن؛
(b) ڪنهن اثاثن ناهڻ ۾ استعمال ٿيل، جنهن ذريعي تي زڪوات ڪتوتي لائق هجي؛ ۽

(c) ڪٽوتي ڪندڙ ايجنسي کان حاصل ڪئي وئي هجي جنهن وٽ قرض رکندڙ اثاڻو هجي ۽ اثاڻو جيڪو ذيلي شق (b) تحت ٺاهيو ويو هجي.

(3) جتي هڪ شخص کان سورس تي زڪوات جي ڪٽوتي ڪئي وئي هجي:

(a) ثابت ڪري ٿو ته:

(i) هي مسلمان نه آهي؛ يا

(ii) هي پاڪستان جو شهري نه آهي؛ يا

(iii) ڪائونسل ڪٽوتي ڪيل رقم هن ايڪٽ تحت واجب الادا رقم کان گهڻي آهي، پوءِ اها رڪارڊ ۾

سندس نالي تي ڪنهن غلطي سبب هجي، يا سندس نالي تي ذيلي دفعو (2) تحت مهيا ڪيل ريڊڪشن

ڪيس مڪمل طور اجازت نه ڏني وئي هجي؛ يا

(iv) هي دفعو 2 جي شق (xxiv) جي ذيلي شقن (a) کان

(n) ۾ شامل ايڪسڪلوزنس ۾ اچي ٿو. يا

(b) ثابت ڪري ٿو جيئن ذيلي دفعو (1) جي ٽئين

شرطي بيان ۾ ڄاڻايل آهي ته هي صاحب نصاب نه آهي

يا گذريل سموري زڪوات سال دوران نصاب جو مالڪ

يا نصاب رکندڙ نه هيو. يا

(c) دفعو 1 جي ذيلي دفعو (3) جي ٻئي شرطي بيان

موجب يادداشت نامو داخل ڪري ٿو، جيڪو ان دفعو

جي ذيلي دفعو (4) تحت وفاقي شرعي عدالت ۾ چئلينج

ٺاهي ڪيو ويو ۽ واپسي جي دعويٰ ڪري ٿو اهڙيءَ

ريت ڪٽوتي ڪيل رقم يا، جيئن معاملو هجي، اضافي

ڪٽوتي ڪيل رقم ان کي ڄاڻايل طريقيڪار موجب

واپس ڪئي ويندي.

(4) جتي پهرين شيڊول ۾ ڄاڻايل ڪنهن اثاثي جي ڪتوتي لائق زڪوات جي اوڳاڙي رهت ٿي وڃي ٿي، چيف ايڊمنسٽريٽر زيگزيڪيوٽو ڊسٽرڪٽ آفيسر (روينيو) ڏانهن اماڻي سگهي ٿو يا جيئن معاملو هجي لاڳاپيل ضلعي جي ڪليڪٽر ڏانهن مڪمل طور تي صحيح ٿيل سرٽيفڪيٽ جنهن ۾ ادائگي لائق رهتن جي رقم بيان ڪيل هوندي ۽ ان ماڻهو جا پارٽيڪيولرس جنهن ڏانهن واجب الادا آهن، ۽ ايگزيڪيوٽو ڊسٽرڪٽ آفيسر (روينيو) يا جيئن معاملو هجي ڪليڪٽر، اهڙو سرٽيفڪيٽ ملڻ تي، اهڙيءَ ريت ڄاڻايل رقم اوڳاڙڻ شروع ڪندا، جهڙوڪ اهي لينڊ روينيو جون رهتون هيون.

(5) هڪ صاحب نصاب يا ته زڪوات فنڊ ۾ ادا ڪري سگهي ٿو يا سڌيءَ ريت انهن مستحقن کي ڏئي سگهي ٿو جيڪي شريعت تحت اهڙي زڪوات جا مستحق هجن، جيڪڏهن انهن کان هن ايڪٽ تحت زڪوات ڪتوتي نه ڪئي وئي هجي، مثال طور ٻئي شيڊول ۾ بيان ڪيل اثاثن تي جيڪا واجب الادا هجي.

(6) موقعي تي ڪا رقم ڪتوتي ڪندڙ ايجنسي طرفان ڪنهن شخص کان ڪتوتي ڪئي وئي هجي ته اها رقم اهڙي شخص جي نالي تي زڪوات جي ادائگي سمجهي ويندي، يا ان شخص طرفان دفعه 1 جي ذيلي دفعه (3) تحت رابطو ڪرڻ تي، اها زڪوات فنڊ ۾ حصي يا صدقي يا الله جي نالي تي خيرات ۾ انهن ماڻهو

چاڻ ڪي ڳجهو رکڻ
Secrecy of
information

باب III_III
عشر
Chapter III
Ushr

عشر لڳائڻ ۽ وصول ڪرڻ
Charge and
collection of Ushr

جي نالي تي شامل ڪئي ويندي، جيئن معاملو هجي.
4. هن ايڪٽ تحت موقعي تي زڪوات جي ڪتوت جي
جي سلسلي ۾ فراهم ڪيل يا جمع ڪيل ڪا به
معلومات ڳجهي رکي ويندي ۽ اها ڪنهن ٻئي مقصد
لاءِ استعمال نه ڪئي ويندي بشمول ڪنهن ٽيڪس
لڳائڻ يا جمع ڪرڻ جي.

باب III_III
عشر
Chapter III
USHR

5.(1) هن ايڪٽ جي ٻين گنجائشن موجب، دفعو 6 ۾
چاڻايل طريقي موجب لازمي بنيادن تي جيئن بيان
ڪيو ويو هجي، هر زمين جي مالڪ، گرانتي، الاتي،
ليزي، ليز رڪنڊر يا زمين رڪنڊر (سواءِ ان شخص جي
جيڪو صاحب نصاب جي وصف کان ٻاهر هجي) کان
ان جي پيداوار جي حصي تي پنج سيڪڙو ملهه سان
عشر لڳائي ۽ جمع ڪئي ويندي، ويلوٽيشن واري تاريخ
تي:

بشرطيڪ جيڪڏهن زمين جو ڪو پلاٽ مڪمل طور
تي هڪ فصل اپائڻ لاءِ استعمال ٿئي ٿو ۽ ان جو هڪ
ننڍو حصو جيڪو هڪ ايڪڙ جي چوٿين حصي
برابر هجي، اهو ڪو ٻيو فصل اپائڻ لاءِ استعمال ٿئي ٿو
ته اهڙي ننڍي حصي جي پيداوار جي سلسلي ۾ عشر نه
لڳائي ويندي.

وضاحت: هن دفعو ۽ دفعو 6 ۾ ”زمين مالڪ“، ”گرانتي“،

“الائي”، “ليزي”، “ليزرڪندڙ” ۽ “زمين رڪندڙ” کي ساڳي معنيٰ هوندي جيئن لينڊ ايڊمنسٽريشن سان لاڳاپيل قانونن ۾ آهي ۽ “زمين رڪندڙ” ۾ شامل آهي اهو شخص جنهن کي ڪنهن زمين جي پلاٽ جي ملڪيت حاصل هجي، جنهن اهڙي پلاٽ تي فصل اڀايو هجي.

(2) اڪيلي زمين مالڪ، گرانٽي، الائي، ليزي، ليزي رڪندڙ يا زمين رڪندڙ کي لازمي عشر جي اوڳاڙي کان چوٽ هوندي جيڪڏهن:

(a) هي شريعت تحت زڪوات حاصل ڪرڻ جي اهل هجي؛ يا

(b) ان جي زمين مان پيداوار پنج وسق (=948 ڪلوگرام) ڪڻڪ کان گهٽ آهي، يا اهو عشر لائق ٻين فصلن جي صورت ۾ ملهه ۾ برابر آهي.

(3) ڪڻڪ جي پنج وسق برابر رقم اهڙيءَ ريت هوندي جيئن هر زڪوات سال ۾ چيف ايڊمنسٽريٽر طرفان بيان ڪئي وئي هجي.

(4) عشر پيداوار تي پهرين اوڳاڙي هوندي.

(5) عشر روڪ رقم اوڳاڙي ويندي:

بشرطيڪ جتي پيداوار ڪڻڪ يا جون تي مشتمل هجي، عشر ڪائونسل جي آپشن طور ان قسم سان ئي اوڳاڙي ويندي.

(6) هڪ صاحب نصاب يا ته مقامي زڪوات فنڊ ۾ ادائينگي ڪندو يا سڌيءَ ريت شريعت تحت مستحق انهن ماڻهن کي جيڪي زڪوات لائق هجن، جيتوڻيڪ شريعت تحت هن ايڪٽ موجب عشر لازمي طور لاڳو

نئونٽي، جهڙوڪ، ٻئي شيڊول جي آئتم 9 جي سلسلي ۾.

عشر لڳائڻ ۽ وصول ڪرڻ جو طريقو
Mode of assessment and collection of Ushr

6. (1) روڻيو کاتو زمين مالڪ، گرائٽي، الاتي، ليزي، ليزرڪنڊڙ يا زمين رڪنڊڙ جي سلسلي ۾ ڄاڻايل طريقي موجب عشر لڳائيندو ۽ جمع ڪندو ۽ فصل جي مند لاءِ اهڙي معلومات وارو رڪارڊ رکندو جيڪو هن ايڪٽ جي مقصدن لاءِ گهربل هجي.

(2) ليز جي صورت ۾ عشر ادا ڪرڻ جي ذميداري ليسر ۽ ليزي ٻنهي تي هڪ جيتري هوندي، جيڪا ٻنهي وچ ۾ تعلقِي مختيارڪار طئي ڪندو.

(3) هڪ اسيسي ذيلي دفعه (1) تحت اسيسمينٽ سبب متاثر ٿيل يا جيئن معاملو هجي، هڪ ليسر يا ليزي ذيلي دفعه (2) تحت ورهاست سبب متاثر ٿيل، اسيسمينٽ جي اعلان جي ٽيهن ڏينهن اندر يا جيئن معاملو هجي، يا روڻيو کاتي طرفان ورهاست بعد، بيان ڪيل طريقي موجب اسيسمينٽ يا ورهاست تي نظرثاني لاءِ ڊپٽي ڊسٽرڪٽ آفيسر (روڻيو) سان رابطو ڪري سگهي ٿو.

بشرطيڪ اهڙي ڪا به درخواست داخل نه ڪئي ويندي جيستائين درخواست گذار روڻيو کاتي طرفان لاڳو ڪيل يا حصي ۾ آيل ذميداري جي پنجاهه سيڪڙو کان گهٽ نه ضلعي زڪوات فنڊ ۾ جمع نه ڪرايو هجي.

(4) ڊپٽي ڊسٽرڪٽ آفيسر (روڻيو) ڪنهن به وقت، پنهنجي موشن تي يا پنهنجي حد ۾ رهندڙ بالغ مسلمان

جي درخواست تي، ذيلي دفعه (1) تحت لڳايل ذميداري يا ذيلي دفعه (2) تحت حصو وڌائڻ جو حڪم ڏئي سگهي ٿو:

بشرطيڪ اهڙو ڪو به حڪم جاري نه ڪيو ويندو جيستائين متاثر شخص کي سبب ڄاڻائڻ جو موقعو فراهم نه ڪيو ويو هجي.

(5) ڊپٽي ڊسٽرڪٽ آفيسر (روينيو) جنهن کي ذيلي دفعه (3) يا ذيلي دفعه (4) تحت درخواست ڪئي وئي آهي، يا جنهن ذيلي دفعه (4) تحت پنهنجي ذاتي موشن تي معاملو ڪيو آهي، اهو اهڙي عرصي دوران فيصلو ٻڌائيندو جيڪو هڪ مهيني کان وڌيڪ نه هجي، جيڪو ان تاريخ کان ڳڻيو ويندو جنهن تاريخ تي درخواست وصول ٿي هجي، جيئن معاملو هجي، ۽ اهڙو فيصلو حتمي هوندو ۽ ڪنهن به عدالت يا ٻي اختياري آڏوان تي سوال نه اٿاريو ويندو.

(6) ڊمانڊ جيئن ذيلي دفعه (1) تحت طئي ڪئي وئي هجي، يا جيئن معاملو هجي، ذيلي دفعه (4) تحت يا ذيلي دفعه (5) تحت، اها اسيسي طرفان ادا ڪئي ويندي ۽ روينيو کاتي طرفان جمع ڪئي ويندي اهڙي طريقي جيئن بيان ڪيو ويو هجي ۽ ضلعي زڪوات فنڊ ۾ جمع ڪئي ويندي.

(7) جتي هن ايڪٽ تحت لازمي طور واجب عشر جي اوڳاڙي رهن تي وڃي ته مختيارڪار اهڙيءَ ريت ڄاڻايل رقم بازياب ڪرائيندو جهڙوڪ اهي لينڊ روينيو جون رهتون هيون.

باب IV_

زڪوات فنڊس

Chapter_IV

Zakat Funds

زڪوات فنڊس جو قيام
Establishment of
Zakat Funds

باب IV_

زڪوات فنڊس

Chapter_IV

Zakat Funds

7. هيٺيان زڪوات فنڊس جوڙيا ويندا، يعني:

(a) سنڌ زڪوات فنڊ، جنهن ۾ جمع ڪيا ويندا:

(i) موقعي تي ڪٽوتي ڪيل زڪوات؛

(ii) رضاڪارائي نموني ادا ڪيل زڪوات بشمول

رضاڪارائي چندي جيڪو وفاقي حڪومت، صوبائي

حڪومت، پاڪستاني شهرين ۽ پرڏيهه ۾ رهندڙ بين

ماڻهن طرفان ڏنو وڃي.

(iii) منتقليون، جيڪڏهن ڪي هجن، ضلعي زڪوات

فنڊ مان؛

(iv) منتقليون، جيڪڏهن ڪي هجن، مقامي زڪوات

فنڊ مان؛ ۽

(v) گرانٽس، عطيات ۽ ٻيون ڪي وصوليون (ii) طور

بشمول بشمول مرڪزي زڪوات فنڊ ۾ موجود اڻ خرچ

ڪيل بيلنسز جي.

(b) هر ضلعي لاءِ هڪ ضلعي زڪوات فنڊ، جنهن ۾

جمع ڪيا ويندا:

(i) سنڌ زڪوات فنڊ مان ان ۾ منتقليون؛

(ii) عشر جون ڪارروايون ضلعي زڪوات فنڊ جي

ذاتي ليڃر اڪائونٽس ۾ جمع ڪيون وينديون؛

(iii) رضاڪارائي طوران ۾ ادا ڪيل زڪوات؛

(iv) مقامي زڪوات فنڊ مان ڪي منتقليون،

جيڪڏهن ڪي هجن: ۽

(v) گرانٽس، عطيات ۽ ٻيون وصوليون، ۽

(c) هر مقامي زڪوات ڪميٽي لاءِ هڪ مقامي

زڪوات فنڊ، جنهن ۾ جمع ڪيا ويندا:

(i) ان ۾ رضاڪارائي نموني ادا ڪيل زڪوات؛

(ii) ضلعي زڪوات فنڊ مان ان ۾ منتقليون؛

(iii) سنڌ زڪوات فنڊ مان ان ۾ منتقليون؛ ۽

(iv) گرانٽس، عطيات ۽ ڪي وصوليون.

زڪوات فنڊ جو استعمال

Utilization of Zakat

Fund

8. زڪوات فنڊ جي رقم هيٺين مقصدن جي لاءِ

استعمال ڪئي ويندي، يعني:

(a) ضرورتمندن، مستحقن ۽ غريبن کي مدد خاص طور

يٽيمن ۽ بيواهن، محتاجن ۽ معذورن، جيڪي شريعت

موجب زڪوات حاصل ڪرڻ لاءِ اهل هجن، انهن جي

مدد يا بحالي لاءِ 3، سڌيءَ ريت يا اڻ سڌيءَ ريت ديني

مدرسن يا تعليمي، تربيتي يا سماجي ادارن، پبلڪ

اسپتالن، خيراتي ادارن يا ٻين ادارن جي ذريعي جيڪي

صحت جون سهولتون فراهم ڪري رهيا هجن:

بشرطيڪ ماڻهن جون فهرستون سڌيءَ ريت ۽ ادارن

جي ذريعي جوڙيون وڃن، جن جي مدد سان زڪوات فنڊ

مان مدد ڏيڻي آهي، اهڙيءَ ريت ۽ اهڙي طريقي تيار

ڪيون ۽ سنڀاليون وڃن، جيئن بيان ڪيو ويو هجي:

(b) مدد ضرورت مند ماڻهن لاءِ جيڪي متاثر ٿيا هجن

يا بي گهر ٿيا هجن خدائي آفتن سبب جهڙوڪ ٻوڏ يا

زلزلي وغيره ۾ ۽ انهن جي بحالي؛

(c) زڪوات ۽ عشر جمع ڪرڻ، ورهائڻ ۽ انتظام ڪرڻ

تي خرچ:

بشرطيڪ:

(i) چيف ايڊمنسٽريٽر، ڪائونسل ۽ ڊسٽرڪٽ ڪميٽي جي انتظامي معاملن تي خرچ حڪومت طرفان برداشت ڪيو ويندو:

بشرطيڪ وڌيڪ ته ضلعي ڪميٽي جي انتظامي معاملن جو خرچ مالي سال دوران فنڊز ۾ ڪوٽ سبب مڪمل طور تي حڪومت طرفان برداشت نه ڪيو ويندو. ڪائونسل سپليمينٽري فنڊز فراهم ڪندي جيڪي شق (ii) ۾ بيان ڪيل حد جي ۾ سيڪڙو کان وڌيڪ نه هوندا، ۽

(ii) فنڊز جيڪي ڏهه سيڪڙو کان وڌيڪ نه هجن جيڪي بجيت ۾ منظور ڪيا ويا هجن سنڌ زڪوات فنڊ ۾ رکيا ويندا ته جيئن لوڪل ڪميٽي جي اهڙن اضافي خرچن کي منهن ڏئي سگهجي جيڪي ڪائونسل طرفان منظور ڪيا ويا هجن.

بشرطيڪ بينڪنگ جو خدمتون يا هن ايڪٽ تحت لازمي بنيادن تي زڪوات ۽ عشر لڳائڻ، جمع ڪرڻ يا ورهائڻ سان لاڳاپيل خدمتون بنا معاوضي فراهم ڪيون وينديون، سواءِ ان جي ته چيف ايڊمنسٽريٽر، عشر جي سلسلي ۾، ڪنهن خاص خدمتن لاءِ ادائگي جي اجازت ڏئي:

(d) بنا وياج دستاويزن تي سيڙپڪاري جيئن شريعت تحت اجازت ڏنل آهي:

(e) ڪو ٻيو مقصد جنهن جي شريعت موجب اجازت

ڏنل آهي: ۽

(f) اعزازي وظيفو سمورن چيئرمين کي ادا ڪيو ويندو ۽ رقم ڪائونسل طرفان طئي ڪئي ويندي.

زڪوات فنڊ مان ادائينگي
Disbursement from
Zakat Fund

9. (1) ڪائونسل سنڌ زڪوات فنڊ مان آبادي جي بنياد تي ضلعي زڪوات فنڊ ۾ ذاتي ليجر اڪائونٽس ۾ فنڊس جي ورهاست ڪري ۽ منتقلي ڪري سگهي ٿي، اهڙي طريقي جيئن بيان ڪيو ويو هجي ۽ جيئن ضرورت مندن ۽ غريب ماڻهن جون پنهنجي دائره اختيار اندر جيترو ممڪن ٿي سگهي، هڪ جهڙن بنيادن تي گهرجون پوريون ڪرڻ لاءِ مددگار هجي.

(2) هڪ ضلعي ڪميٽي ضلعي زڪوات فنڊ مان مقامي زڪوات فنڊ ۾ ڪراس چيڪن ذريعي فنڊز جي ورهاست يا منتقلي ڪري سگهي ٿي يا هڪ اداري ڏانهن يا ٻيو انتظامي خرچ اهڙين شرطن موجب حاصل ڪري سگهي ٿي، جيئن بيان ڪيو ويو هجي، ۽ جڏهن به ڪائونسل طرفان هدايت ڪئي ويندي پنهنجي گهرجن کان ڪي به اضافي فنڊس سنڌ زڪوات فنڊ ڏانهن منتقل ڪري سگهي ٿي.

(3) هڪ مقامي ڪميٽي مقامي زڪوات فنڊ مان ڪراس چيڪن ذريعي ورهاست ڪري سگهي ٿي يا خرچ حاصل ڪري سگهي ٿي، جيئن بيان ڪيو ويو هجي:

بشرطيڪ هڪ مقامي ڪميٽي، جيئن ايئن ڪائونسل يا ضلعي ڪميٽي طرفان گهربل هجي، پنهنجي گهرجن کان اضافي فنڊ مقامي زڪوات فنڊ مان سنڌ زڪوات

فند ڏانهن منتقل ڪري سگهي ٿي، يا جيئن معاملو هجي، ضلعي زڪوات فند پنهنجي گهرجن کان اضافي:

بشرطيڪ وڌيڪ ته ڪائونسل يا ضلعي ڪميٽي زڪوات بئنڪ يا پوسٽ آفيس ذريعي ورهائيندي يا ٻيون ڪي مالي خدمتون جيئن ڪائونسل طرفان طئي ڪيون ويون هجن، اهڙي طريقي جيئن بيان ڪيو ويو هجي.

10. (1) سنڌ زڪوات فند، ضلعي زڪوات فند ۽ مقامي اڪائونٽس
Accounts زڪوات فند جا اڪائونٽس چيف ايڊمنسٽريٽر، ڊسٽرڪٽ ڪميٽي ۽ لوڪل ڪميٽي طرفان اهڙي طريقي ترتيبوار سنڀاليا ۽ هلايا ويندا، جيئن بيان ڪيو ويو هجي.

(2) سنڌ زڪوات فند جي اڪائونٽس جا ريڪارڊز اهڙي عرصي لاءِ محفوظ ڪيا ويندا ۽ اهڙن ماڻهن يا ايجنسيز سامهون آڏت يا جاچ پڙتال لاءِ دستياب ڪيا ويندا، اهڙي طريقي، جيئن بيان ڪيو ويو هجي.

11. (1) سنڌ زڪوات فند جي سالياني يا ننڍن وقفن آڏت
Audit سان آڏت ڪرائڻ لاءِ، ڪائونسل لوڪل فند آڏت کي آڏت ڪرائڻ لاءِ درخواست ڪندي.

(2) ضلعي زڪوات فند جي سالياني يا ننڍن وقفن سان آڏت ڪرائڻ لاءِ، ڪائونسل لوڪل فند آڏت کي آڏت ڪرائڻ لاءِ درخواست ڪندي.

(3) مقامي زڪوات فند جي ضلعي اندر سالياني يا ننڍن وقفن سان آڏت ڪرائڻ لاءِ، ضلعي ڪميٽي

لوڪل فنڊ آڊٽ کي آڊٽ ڪرائڻ لاءِ درخواست
ڪندي

(4) لوڪل فنڊ آڊٽ طرفان ذيلي دفعات (1)، (2) ۽ (3)

تحت ڪيل آڊٽ ۾ پروپرائٽي آڊٽ به شامل هوندي.

(5) سنڌ زڪوات فنڊ تي لوڪل فنڊ آڊٽ جي سالياني

رپورٽ صوبائي اسيمبيل سامهون پيش ڪئي ويندي ۽

اهڙيءَ ريت ضلعي زڪوات فنڊ يا مقامي زڪوات فنڊ

جي رپورٽ مڪاني حڪومت جي قانون تحت قائم

لاڳاپيل ضلعي ڪائونسل سامهون پيش ڪئي ويندي.

(6) هن دفعي ۾ شامل ڪجهه به بچائي نه سگهندو:

(a) ڪائونسل کي ان جي دائره اختيار ۾ ڪنهن ضلعي

يا مقامي زڪوات فنڊ جي آڊٽ ٿيڻ کان؛ يا

(b) ضلعي يا مقامي ڪميٽي کي پنهنجي مقامي

زڪوات فنڊ جي آڊٽ ٿيڻ کان.

(7) جيستائين ڪجهه مٿي ڄاڻايل ذيلي دفعات جي

متضاد نه هجي، آڊيٽر جنرل سنڌ زڪوات فنڊ، ضلعي

زڪوات فنڊ ۽ مقامي زڪوات فنڊ بشمول ڪوتوي

ڪنڊڙ ايجنسي يا زڪوات وصول ڪندڙ اداري جي

اڪائونٽس جي سالياني آڊٽ ڪندو.

باب_V

تنظيم ۽ انتظاميا

Chapter_V

Organization and

Administration

سنڌ زڪوات ڪائونسل

باب_V

تنظيم ۽ انتظاميه

Chapter_V

Organization and Administration

12.1 (1) حڪومت، سرڪاري گزيت ۾ نوٽيفڪيشن

ذريعي سنڌ زڪوات ڪائونسل قائم ڪندي، جيئن زڪوات ۽ عشر سان لاڳاپيل معاملن تي خاص طور تي ضلعي ۾ زڪوات فنڊس ۽ انهن جي اڪائونٽس جي سار سنڀال جي، ڪائونسل طرفان ڏنل پاليسي گائيد لائينس موجب عام نظرثاني ڪري سگهجي ۽ ضابطو آڻي سگهجي.

(2) ڪائونسل مشتمل هوندي:

(a) چيئرمين؛

(b) پنج ماڻهو جن مان ٽي عالم هوندا، جيڪي حڪومت طرفان نامزد ڪيا ويندا؛

(c) ٻه عورتون، جيڪي پنجتيه سال عمر کان گهٽ نه هونديون، جيڪي حڪومت طرفان نامزد ڪيون وينديون؛

(d) ماليات کاتي جو سيڪريٽري؛

(e) مڪاني حڪومت کاتي جو سيڪريٽري؛

(f) صحت کاتي جو سيڪريٽري؛

(g) تعليم کاتي جو سيڪريٽري؛

(h) سماجي ڀلائي کاتي جو سيڪريٽري؛

(i) زڪوات ۽ عشر کاتي جو سيڪريٽري؛ ۽

(j) چيف ايڊمنسٽريٽر، جيڪو پڻ ڪائونسل جو سيڪريٽري هوندو.

(3) حڪومت هاءِ ڪورٽ جي هڪ ريتائرڊ جج کي ڪائونسل جو چيئرمين مقرر ڪندي.

(4) چيئرمين ۽ ڪائونسل جا ميمبرن سواءِ ايڪس آفيسو ميمبرن جي، ٽن سالن لاءِ عهدو رکي سگهندا، ۽

پئي مدي لاء پيهر مقرر لاء اهل هوندا.

(5) چيئرمين يا جيئن معاملو هجي، ميمبر جيڪو ايڪس آفيشو ميمبر نه هجي، پنهنجي هٿ لکت هيٺ، وڏي وزير ڏانهن عهدي تان استعيفيٰ اماڻي سگهي ٿو: بشرطيڪ اهو پنهنجي عهدي تي تيسٽائين قائم رهندو جيستائين وڏو وزير ان جي استعيفيٰ منظور نه ڪري.

(6) چيئرمين يا ميمبر جي عهدي تي ڪا آسامي، سواءِ ايڪس آفيشو ميمبر جي، ذيلي دفعات (2) ۽ (3) تحت نامزدگي ذريعي پري ويندي.

(7) ذيلي دفعه (6) تحت نامزد ڪيل چيئرمين يا ميمبر ان کان اڳ چڏيندڙ جي رهيل مدت تائين عهدو رکي سگهندا.

چيف ايڊمنسٽريٽر
Chief Administrator

13. (1) هن ايڪٽ جا مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ، حڪومت طرفان اهڙين شرطن ۽ ضابطن تحت هڪ چيف ايڊمنسٽريٽر مقرر ڪيو ويندو، جيئن اها طئي ڪري.

(2) چيف ايڊمنسٽريٽر ڪائونسل جي عام نظرداري ۽ ضابطي هيٺ ڪم ڪندو ۽ ڪائونسل جي چيف ايگزيڪيوٽو طور اهڙا ڪم سرانجام ڏيندو جيڪي کيس هن ايڪٽ تحت سونپيا ويا آهن.

ضلعي زڪوات ۽ عشر
ڪميٽي

District Zakat and
Ushr Committee

14. (1) ڪائونسل هر ضلعي ۾ ضلعي زڪوات ۽ عشر ڪميٽي جوڙيندي:

بشرطيڪ ڪراچي سٽي ڊسٽرڪٽ ۾، پنج ضلعي زڪوات ۽ عشر ڪميٽيون هونديون.

(2) ضلعي ڪميٽي اهڙين هدايتن تي عمل ڪندي

جيڪي ڪائونسل طرفان ڏنيون وڃن:

(a) نظر ثاني ڪندي، عام طور تي، زڪوات جي انتظامي ڪم ڪرڻ جي، وڌيڪ خاص طور تي، عشر ۽ عطيات جي لاڳو ڪرڻ ۽ ضلعي زڪوات فنڊ ۽ مقامي زڪوات فنڊ ۾ رقم جي ورهاست ۽ استعمال جي نظر ثاني ڪندي؛

(b) شق (a) ۾ ڄاڻايل مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ، ضلعي لاءِ منصوبا جوڙيندي اهڙي طريقي جيئن بيان ڪيو ويو هجي؛

(c) ضلعي زڪوات فنڊ جا اڪائونٽس تيار ڪندي ۽ سنڀاليندي، اهڙي طريقي جيئن بيان ڪيو ويو هجي؛

(d) مقامي زڪوات فنڊ جا اڪائونٽس ضلعي لاءِ جوڙيندي، اهڙي طريقي جيئن بيان ڪيو ويو هجي؛

(e) ضلعي ۾ مقامي زڪوات فنڊ جي آڊٽ جو بيان ڪيو طريقي موجب انتظام ڪندي؛ ۽

(f) ڪائونسل طرفان بيان ڪيل ڪنهن معاملي تي ڪائونسل کي صلاح ڏيندي.

(3) ضلعي ڪميٽي مشتمل هوندي:

(a) چيئرمين، جيڪو نان آفيشل هوندو ڊسٽرڪٽ آفيسر (روينيو)، ڊسٽرڪٽ آفيسر (هيلٿ) ۽ ضلعي جو ڊسٽرڪٽ آفيسر (ايجوڪيشن) ۽ ضلعي مان ٻه عورتون، جيڪي پنجتيهه سالن جي عمر کان گهٽ نه هونديون ۽ هڪ نان آفيشل ميمبر هر تعلقي يا ضلعي ۾ سب ڊويزن مان؛

بشرطيڪ جتي ضلعي ۾ تعلقن جو انگ پنجن کان

گهت آهي، چيئرمين کانسوا ۽ ميمبرن ۽ عورت ميمبرن جو انگ ستن تائين وڌايو ويندو:

بشرطيڪ وڌيڪ ته، ڪنهن ضلعي ۾ جتي ڊسٽرڪٽ سوشل وبلفيئر آفيسر حڪومت طرفان مقرر ڪيو ويو آهي، ڊسڪٽريڪٽ ڪميٽي ان کي ڪميٽي جو ميمبر ڪڍي سگهي ٿي، ايڪس آفيشو:

(b) ضلعي زڪوات آفيسر، جيڪو ڪميٽي جو سيڪريٽري پڻ هوندو:

(4) چيئرمين ۽ ميمبر نامزدگيون ملڻ کانپوءِ ڪائونسل طرفان نامزد ڪيا ويندا:

بشرطيڪ ضلعي ڪميٽي جو چيئرمين ۽ ميمبر اهڙا ماڻهو هوندا، جيڪي سنو اخلاقي ڪردار رکندڙ هوندا ۽ عام طور تي اهڙن ماڻهو طور سڃاتا ويندا هوندا جيڪي اسلامي رهنمائي جي پيچڪڙي نه ڪندا هوندا ۽ مالي حيثيت رکندڙ هوندا ۽ ڪنهن سماج مخالف سرگرمي ۾ ملوث نه هوندا.

(5) اهڙيءَ ريت جوڙيل ضلعي ڪميٽي جو ڪائونسل طرفان نوٽيفڪيشن ڪڍيو ويندو.

(6) ضلعي ڪميٽي جو چيئرمين ۽ ميمبر، جيڪي ايڪس آفيشو ميمبر نه هوندا، ٽن سالن لاءِ يا ڪائونسل جي رضا سان عهدو رکندا ۽ ڪو چيئرمين يا ميمبر لاڳيتو ٻه ڀيرا مقرر ڪان پوءِ ٻيهر مقرر ڪان لاءِ اهل نه هوندو:

بشرطيڪ ذيلي دفعو (3) تحت نئين ڪميٽي جي جوڙجڪ ۾ دير جي صورت ۾ ڪائونسل ضلعي

ڪميٽي کي ان جو مدو پورو ٿيڻ کانپوءِ ڇهن مهينن تائين ڪم جاري رکڻ جو چئڻي سگهڻي ٿي.

(7) چيئرمين يا ميمبر جيڪو ايڪس آفيشو ميمبر نه هجي، هٿ لکت هيٺ ڪائونسل کي پنهنجي عهدي تان استعيفيٰ اماڻي سگهڻي ٿو.

(8) ذيلي دفعو (7) موجب، چيئرمين، يا جيئن معاملو هجي، هڪ ميمبر پنهنجي عهدي تي تيسٽائين ڪم جاري رکندو جيستائين ڪائونسل طرفان استعيفيٰ منظور ڪئي وڃي.

(9) چيئرمين يا ميمبر جي عهدي تي ڪا آسامي، سواءِ ايڪس آفيشو ميمبر جي، ذيلي دفعو (4) تحت نامزدگي ذريعي عهدو رکڻ جي اهل شخص سان پري ويندي.

(10) ذيلي دفعو (9) تحت نامزد ڪيل چيئرمين يا ميمبر ان کان اڳ چڏيندڙ طرفان رهيل مدي لاءِ عهدو رکي سگهندا.

(11) ضلعي ڪميٽي گهٽ هر ٽن مهينن دوران گهٽ ۾ گهٽ هڪ ڀيرو ڪميٽي جون گڏجاڻيون ڪوٺائيندي.

15. (1) هتي جوڙيون وينديون:

تعلقي زڪوات ۽ عشر

ڪميٽي يا ٽائون زڪوات ۽

عشر ڪميٽي

Taluka Zakat and

Ushr Committee or

Town Zakat and

Ushr Committee

(a) هر تعلقي ۾ تعلقي زڪوات ۽ عشر ڪميٽي؛ ۽

(b) ڪراچي سٽي ڊسٽرڪٽ گورنمينٽ، ڪراچي جي

هر ٽائون ۾ هڪ ٽائون زڪوات ۽ عشر ڪميٽي.

(2) تعلقي ڪميٽي يا ٽائون ڪميٽي، ڪائونسل يا ضلعي ڪميٽي طرفان ڏنل هدايتن موجب ڪم ڪندي:

(a) عشر لڳائڻ جي نظرثاني ۽ زڪوات، عشر ۽ عطيات

جي اوڳاڙي ۽ تعلقي يا ٽائون ڪميٽي ۾ مقامي ڪميٽيز طرفان مقامي زڪوات فنڊ ۾ رقم جي ورهاست ۽ استعمال؛

(b) شق (a) ۾ ڄاڻايل مقصدن لاءِ، تعلقي ۽ ٽائون ڪميٽي لاءِ منصوبا جوڙيندي، جيئن معاملو هجي، اهڙي طريقي جيئن بيان ڪيو ويو هجي؛

(c) تعلقي ۽ ٽائون ڪميٽي لاءِ مقامي زڪوات فنڊ جا اڪائونٽس جوڙڻ، جيئن معاملو هجي، اهڙي طريقي جيئن بيان ڪيو ويو هجي؛ ۽

(d) زڪوات ۽ عشر جمع ڪرڻ، ورهائڻ يا استعمال سان لاڳاپيل ڪنهن معاملي تي ضلعي ڪميٽي کي صلاح ڏيڻ.

(3) تعلقي ڪميٽي يا ٽائون ڪميٽي مشتمل هوندي ڊپٽي ڊسٽرڪٽ آفيسر (روينيو)، ٻه عورت ميمبرن جيڪي پنجتيهه سال عمر کان گهٽ نه هونديون ۽ ڇهه ميمبرن سان ڪيل طريقي موجب تعلقي يا ٽائون ڪميٽي جي مقامي ڪميٽين جي چيئرمين طرفان انهن منجهان ئي چونڊيا ويندا؛

بشرطيڪ اهو ته جيڪڏهن ڊپٽي ڊسٽرڪٽ آفيسر (روينيو) جي دائره اختيار ۾ به تعلقي يا ٽائون ڪميٽين کان وڌيڪ آهن ته اهو رڳو اهڙين ڪميٽين جو ميمبر هوندو، جيئن ڪائونسل بيان ڪري ۽ ڪائونسل لاڳاپيل تعلقي جو نڪ مرد نامزد ڪندي، جيئن معاملو هجي، جيڪو ٻئي ڄاڻايل تعلقي يا ٽائون ڪميٽي جو ميمبر هوندو؛

بشرطيڪ وڌيڪ ته ٻه عورت ميمبرس ضلعي ڪميٽي طرفان لاڳاپيل تعلقي يا ٽائون ڪميٽي جي چيئرمين سان مشاورت بعد نامزد ڪيون وينديون.

(4) ڪميٽي جا ميمبرز پنهنجي ميمبرن منجهان ڪميٽي جو چيئرمين چونڊيندا، ۽ جيڪڏهن ٻه يا ٻن کان وڌيڪ ميمبر هڪ جيترا ووٽ کڻن، ته چونڊن جو نتيجو کڻڻ ذريعي ڪڍيو ويندو.

(5) اهڙيءَ ريت جوڙيل تعلقي يا ٽائون ڪميٽي جو نوٽيفڪيشن لاڳاپيل ضلعي ڪميٽي طرفان ڪڍيو ويندو.

(6) تعلقي يا ٽائون ڪميٽي جو چيئرمين ۽ ميمبرز جيڪي ايڪس آفيشو ميمبر نه هجن، تن سالن لاءِ عهدو رکي سگهندا ۽ ٻيهر چونڊجڻ لاءِ اهل هوندا.

(7) چيئرمين يا ميمبر جيڪو ايڪس آفيشو ميمبر نه هجي، تعلقي ڪميٽي يا جيئن معاملو هجي ٽائون ڪميٽي جي نالي تي هٿ اڪري لکت ۾ عهدي تان استعيفيٰ ڏئي سگهي ٿو.

(8) ذيلي دفعو (7) موجب چيئرمين يا ميمبر عهدي تي تيسٽائين ڪم جاري رکندو جيستائين تعلقي ڪميٽي يا جيئن معاملو هجي ٽائون ڪميٽي طرفان استعيفيٰ منظور نه ڪئي وڃي.

(9) چيئرمين يا ميمبر جي عهدي تي ڪا آسامي، سواءِ ايڪس آفيشو ميمبر جي، ذيلي دفعو (3) تحت چونڊ ذريعي پري ويندي، يا جيئن معاملو هجي، ذيلي دفعو (4) تحت عهدي لاءِ اهل شخص ذريعي پري ويندي.

(10) ذيلي دفعه (9) تحت چونڊيل چيئرمين يا ميمبران کان اڳ چڏيندڙ طرفان رهيل مدي تائين عهدو رکي سگهندو.

مقامي زڪوات ۽ عشر

ڪميٽي

Local Zakat and
Ushr Committee

16. (1) مقامي زڪوات ۽ عشر ڪميٽي جوڙي ويندي:

(a) رهائشي پهراڙي علائقي جي هر روپنيو اسٽيٽ ۾:

(b) غير رهائشي پهراڙي علائقي جي هر ڊيهه يا ڳوٺ ۾:

۽

(c) شهري علائقي جي هر وارڊ ۾:

بشرطيڪ جيڪڏهن ڪائونسل جي خيال ۾، روپنيو اسٽيٽ، ڊيهه يا ڳوٺ جي آبادي تمام گهڻي آهي، يا تمام گهٽ آهي، هڪ مقامي زڪوات ۽ عشر ڪميٽي لاءِ، اهڙي روپنيو اسٽيٽ، ڊيهه يا ڳوٺ، جيڪڏهن تمام وڏو آهي، ٻه يا وڌيڪ لوڪلٽيز ۾ ورهايو ويندو يا جيڪڏهن تمام ننڍو آهي، ٻئي ڪنهن روپنيو اسٽيٽ، ڊيهه يا ڳوٺ سان هڪ لوڪلٽي جوڙڻ لاءِ گڏايو ويندو ۽ جتي روپنيو اسٽيٽ، ڊيهه يا ڳوٺ اهڙيءَ ريت ورهايو يا گڏايو ويو آهي، مقامي ڪميٽي جي جوڙجڪ کانپوءِ جيڪا ڏهه هزار ماڻهن جي آبادي کي ڏسي ٿي ته ڪائونسل اهڙا حڪم جاري ڪري سگهي ٿي، جيڪي هن ايڪٽ جي مقصد لاءِ ضروري هجن.

وضاحت: هن ذيلي دفعه ۾:

(a) “شهري علائقو” مطلب علائقو جيڪو سٽي

ڊسٽرڪٽ گورنمينٽ يا ڪنٽونمينٽ بورڊ يا ٽائون

جي مقامي حدن ۾ هجي:

(b) “پهراڙي علائقو” مطلب علائقو جيڪو شهري

علائقي کان علاوه هجي؛

(c) “رهائشي پهراڙي علائقو” مطلب پهراڙي علائقو

جنهن جو روينيو رهائشي رڪارڊ موجود هجي؛

(d) “غير رهائشي پهراڙي علائقو” مطلب رهائشي پهراڙي

علائقي کانسواءِ پهراڙي علائقو، ۽

(e) “وارڊ” مطلب مختلف ۽ ڳتيل لوڪلٽي جنهن جي

آبادي وڌ ۾ وڌ ڏهه هزار ماڻهن کان وڌيڪ نه هجي.

(2) لوڪل ڪميٽيون ايئن هونديون، جيئن ڪائونسل

طرفان هدايتون ڏنيون ويون هجن ۽ ڊسٽرڪٽ

ڪميٽي؛

(a) ڌار استحقاق طئي ڪندي؛

(i) ڪاڌ خوراڪ جو الائونس؛

(ii) بحالي، يا سڌيءَ ريت يا اڻ سڌيءَ ريت ديني

مدرسن، تعليمي، تربيتي ۽ سماجي پلائي جي ادارن جي

ذريعي؛

(iii) علاج عوامي اسپتالن، خيراتي ادارن ۽ صحت جون

سهولتون فراهم ڪندڙ بين ادارن جي ذريعي؛ ۽

(iv) ڀيو ڪو مقصد جيئن شريعت موجب اجازت ڏني

وئي هجي؛

(b) رضاڪارائي طور زڪوات، عشر ۽ عطيات جمع

ڪرڻ ۽ رقمون ضلعي زڪوات فنڊ ۾ جمع ڪرڻ؛

(c) مقامي زڪوات فنڊ جا اڪائونٽس اهڙي طريقي

تيار ڪرڻ ۽ سنڀالڻ جيئن بيان ڪيو ويو هجي؛ ۽

(d) زڪوات، عشر ۽ عطيات جمع ڪرڻ، ورهائڻ ۽

استعمال ڪرڻ سان لاڳاپيل ڪنهن معاملي تي ضلعي

ڪميٽي کي مشورو ڏيڻ.

(3) مقامي ڪميٽي نون ميمبرن تي مشتمل هوندي، جن مان ٻه مسلمان عورتون هونديون، جن جي عمر پنجتيه سالن کان گهٽ نه هوندي، جيڪي ذيلي دفعو (4) ۾ ڄاڻايل طريقي موجب لوڪلٽي جي رهواسين طرفان چونڊيا ويندا.

(4) ضلعي ڪميٽي تي يا وڌيڪ ماڻهن بشمول گهٽ ۾ گهٽ هڪ گزيتيد آفيسر، هڪ عالم دين ۽ هڪ ضلعي ڪميٽي جي هڪ ميمبر تي ٻڌل ٽيم جوڙيندي، جيڪا بالغ مسلمانن، استادن ۽ لوڪلٽي جي علماءِ رهواسين جي عوامي گڏجاڻي ڪوٺائيندي ۽ انهن کي انهن منجهان بيان ڪيل طريقي موجب لوڪلٽي ۾ رهندڙ ست بالغ مسلمانن جن وٽ سيڪنڊري اسڪول سرٽيفڪيٽ هجي انهن کي چونڊجڻ لاءِ چونڊي ۽ جيڪي پاڪ طور ڄاتا ويندا هوندا ۽ پنج وقت نمازي هوندا ۽ انهن کي سٺي اخلاقي ۽ مالي حيثيت هوندي ۽ ڪنهن سماج مخالف سرگرمي ۽ ۾ ملوث نه هوندا.

بشرطيڪ جتي هڪ ضلعي ۾ مقامي ڪميٽين جو انگ تمام وڏو آهي جو ضلعي ڪميٽين جا ميمبر ضلعي ۾ مقامي ڪميٽين جي چونڊ لاءِ جوڙيل ٽيمن ۾ نٿا رکي سگهن ٿا، ضلعي ڪميٽي پنهنجي صوابديد تي ضلعي جا ٻيا نان آفيشل ماڻهو ڄاڻايل ٽيم جي نمائندگي لاءِ نامزد ڪري سگهي ٿي.

بشرطيڪ وڌيڪ ته ضلعي ڪميٽي طرفان جوڙيل ٽيم لوڪلٽي جي مبالغ مسلمان عورت رهواسين جي

گڏجاڻي ڪوٺائيندي ۽ انهن کي ڄاڻايل طريقي موجب لوڪلٽي ۾ رهندڙ مسلمان عورتن منجهان ٻه عورتون چونڊڻ لاءِ چونڊي، جيڪي پاڪ هجن ۽ لوڪل ڪميٽي جون ميمبر ٿيڻ چاهين.

(5) مقامي ڪميٽي جا ميمبر پنهنجي ميمبرن مان هڪ ميمبر چونڊيندا، جيڪو سيڪنڊٽري اسڪول سرٽيفڪيٽ رکندو هوندو. اهو مقامي ڪميٽي جو چيئرمين هوندو ۽ جيڪڏهن ٻه يا وڌيڪ ماڻهو هڪ جيترا ووٽ ڪندا ته چونڊ جو نتيجو ڪن ذريعي طئي ڪيو ويندو.

(6) اهڙيءَ ريت جوڙيل مقامي ڪميٽي جو نوٽيفڪيشن لاڳاپيل ضلعي ڪميٽي طرفان ڪڍيو ويندو.

(7) لوڪلٽي جو ڪو ميمبر جيڪو ميمبرن جي چونڊ ڪارروائي جي نتيجن کان متاثر ٿيو هجي، يا لاڳاپيل مقامي ڪميٽي جي چيئرمين جي چونڊ ۾ متاثر ٿيو هجي، ضلعي ڪميٽي کي اپيل ڪري سگهي ٿو.

بشرطيڪ ضلعي ڪميٽي ڪا هدايت جاري نه ڪندي يا ڪو عبوري حڪم جاري نه ڪندي، بشمول اسٽيل آرڊر جي، ان عرصي دوران جيستائين ڪا اپيل التوي هيٺ پيل آهي.

(8) ضلعي ڪميٽي جنهن کي ذيلي دفعه (7) تحت اپيل ڪئي وئي آهي، اهڙي وقت دوران اپيل تي فيصلو ڪندي، جيئن بيان ڪيو ويو هجي ۽ ضلعي ڪميٽي جو فيصلو حتمي هوندو جنهن تي ڪنهن عدالت يا ٻي اختياري سامهون سوال نه اٿاري سگهيو.

(9) مقامي ڪميٽي جو چيئرمين ۽ ميمبر ٽن سالن لاءِ عهدو رکندا ۽ ٻيهر چونڊجڻ يا ٻيهر ڪڇڻ لاءِ اهل هوندا، جيئن معاملو هجي:

بشرطيڪ ضلعي ڪميٽي حڪومت سان مشاورت بعد مقامي ڪميٽي جي چيئرمين يا ميمبر کي عهدي تان هٽائي سگهي ٿي يا ٻئي شخص کي چيئرمين نامزد ڪري سگهي ٿي، يا جيئن معاملو هجي، ميمبر طور ان جي چڏيندڙ طرفان رهيل مدت پوري ڪرڻ لاءِ نامزد ڪري سگهي ٿي:

بشرطيڪ وڌيڪ ته چيئرمين لاڳيتو ٻه دفعا 3 سالن لاءِ عهدو رکڻ کان وڌيڪ لاءِ اهل نه هوندو:

بشرطيڪ اهو به ته ضلعي ڪميٽي، نئين مقامي ڪميٽي جي جوڙجڪ ۾ دير جي صورت ۾، مقامي ڪميٽي کي اهڙي عرصي تائين ڪم جاري رکڻ لاءِ چئي سگهي ٿي، جيڪو ان جو مدو پورو ٿيڻ کانپوءِ ڇهه مهينن کان وڌيڪ نه هجي.

(10) چيئرمين يا ميمبر ضلعي ڪميٽي کي هٽ لکت

ذريعي پنهنجي عهدي تان استعيفيٰ اماڻي سگهي ٿو.

(11) ذيلي دفعو (1) موجب، چيئرمين يا جيئن معاملو

هجي، ميمبر عهدي تي تيستائين ڪم جاري رکندو

جيستائين ضلعي ڪميٽي ان جي استعيفيٰ قبول نه

ڪري.

(12) چيئرمين يا ميمبر جي عهدي تي ڪا به آسامي

عهدي لاءِ اهل شخص ذريعي چونڊڻ سان ذيلي دفعو (4)

جي گنجائشن موجب يا جيئن معاملو هجي ذيلي دفعو

(7) موجب پري ويندي.

(13) چيئرمين يا ميمبر چونديل يا ڪنيل، جيئن معاملو هجي، ذيلي دفعه (12) تحت، ان کان اڳ چڏيندڙ طرفان رهيل مدت لاءِ عهدورڪي سگهندو.

17. جيستائين ڪجهه هن ايڪٽ جي متضاد نه هجي، آسامي وغيره، جيڪا قدمن يا ڪارروائين کي غير موثر ڪميتي جو ڪو به قدم يا ڪارروائي اهڙي ڪائونسل يا ڪميتي ۾ فقط آسامي، ان جي جوڙجڪ ۾ نقص جي بنياد تي غير موثر نه هوندو.

Vacancy etc., not to

invalidate acts or

proceedings

ڪائونسل ۽ ٻين ڪميٽين جا

ڪائونسل ۽ ٻين ڪميٽين جا

Members of Council

and other

committees to be

Muslims

ماڻهو جيڪو چيئرمين جي

غير حاضري ۾ گڏجاڻين

جي صدارت ڪندو

Person to preside at

meetings in the

absence of Chairman

18. ڪائونسل ۽ ٻين ڪميٽين جا سمورا ميمبر مسلمان هوندا ۽ جتي ڪو عهدورڪندڙ مسلمان نه هئڻ جي بنياد تي ميمبر نه ٿي سگهي، حڪومت ڪائونسل جي صورت ۾ ۽ ڪائونسل ضلعي ڪميٽين جي صورت ۾ ان جي جاءِ تي هڪ مسلمان آفيشل نامزد ڪندي.

19. (1) جيڪڏهن هن ايڪٽ تحت قائم ڪيل يا جوڙيل ڪائونسل يا ڪميتي جي چيئرمين جو عهدو ڪجهه وقت لاءِ خالي آهي، يا چيئرمين ڪائونسل يا ڪميتي جي گڏجاڻيءَ ۾ غير حاضر هجي، گڏجاڻي ان سلسلي ۾، جيئن معاملو هجي، گڏجاڻي جنهن ۾ چيئرمين غير حاضر آهي، ان جي صدارت ڪئي ويندي:

(a) ڪائونسل جي صورت ۾ چيف ايڊمنسٽريٽر طرفان;

(b) ضلعي ڪميٽي جي صورت ۾ ڊسٽرڪٽ آفيسر (روينيو) طرفان؛

(c) مقامي ڪميٽي جي صورت ۾ موجود ميمبرن طرفان چونڊيل ميمبر طرفان؛

بشرطيڪ ضلعي ڪميٽي جي چيئرمين جي عارضي معذوري جي صورت ۾، ڊسٽرڪٽ ڪوآرڊينيشن آفيسر ضلعي ڪميٽي جي چيئرمين جا ڪم سرانجام ڏيندو.

هٽائڻ ۽ برطرف ڪرڻ جو
اختيار
Power to
supersession and
removal

20. (1) جيڪڏهن ڪائونسل، ضلعي ڪميٽي جي صورت ۾ ۽ ضلعي ڪميٽي مقامي ڪميٽي جي صورت ۾ ان خيال جي آهي ته هن ايڪٽ تحت جوڙيل ڪميٽي؛

(a) پنهنجي ذميواريون نڀائڻ جي لائق ناهي يا لڳاتار ذميواريون نڀائڻ ۾ ناڪام ٿئي ٿي؛ يا

(b) پنهنجي معاملن جو انتظام ڪرڻ لائق ناهي؛ يا

(c) عوامي مفاد جي خلاف قدم کڻي ٿي؛ يا

(d) پنهنجي اختيارن کان مٿانهان قدم کڻي ٿي يا غلط استعمال ڪري ٿي؛

(e) اهڙن ميمبرن جي اڪثريت آهي جيڪي پاڪ

مسلمان نه آهن يا جيڪي سماج مخالف سرگرمي ۾

ملوث آهن، ڪائونسل يا جيئن معاملو هجي، ضلعي

ڪميٽي نوٽيفڪيشن ذريعي لاڳاپيل ڪميٽي جي

اهڙي عرصي لاءِ معطل ڪرڻ جو اعلان ڪري سگهي

ٿي، جيڪو هڪ سال کان وڌيڪ نه هجي، جيئن

نوٽيفڪيشن ۾ بيان ڪيو ويو هجي؛

بشرطيڪ معطلِي جو عرصو جيڪڏهن ڪائونسل يا ضلعي ڪميٽي ضروري سمجھي، هڪ سال جي عرصي کان وڌائي سگھي ٿي.

(2) جڏهن ڪميٽي جي سلسلي ۾ ذيلي دفعه (1) تحت پڌرائي جاري ڪئي وئي آهي:

(a) ڪميٽي جي چيئرمين ۽ ميمبر جو عهدو رکندڙ ماڻھو جن بابت ٺھراءُ هجي اھي عهدو نه رکي سگھندا؛

(b) معطلِي واري عرصي دوران ضلعي ڪميٽي جا سمورا ڪم، ڪائونسل طرفان مقرر ڪيل ايڊمنسٽريٽر سرانجام ڏيندو ۽ مقامي ڪميٽي جي صورت ۾ اهڙا ڪم ضلعي ڪميٽي طرفان مقرر ڪيل ايڊمنسٽريٽر سرانجام ڏيندو، ۽

(c) معطلِي جو عرصو ختم ٿيڻ کان اڳ، چونڊون ڪرايون وينديون ۽ ٻيهر ڪميٽي جوڙڻ لاءِ هن ايڪٽ جي گنجائشن تحت چونڊ يا نامزدگي ڪئي ويندي.

(3) جيڪڏهن ڪائونسل، ضلعي ڪميٽي جي صورت ۾ ۽ ضلعي ڪميٽي مقامي ڪميٽي جي صورت ۾ ان خيال جي آهي ته هن ايڪٽ تحت جوڙيل ڪميٽي جو چيئرمين يا ميمبر:

(a) ان جي چونڊ، ڪڇڻ يا نامزدگي وقت هيو:

(i) پاڪ مسلمان نه هيو؛

(ii) بالغ نه هيو؛

(iii) ڪميٽي جي دائره اختيار ۾ ايندڙ علائقي جو

رهواسي نه هيو؛

(iv) ڊسچارج نه ڪيل ذهني مريض هيو؛

(v) دماغی توازن نیڪ نه هیس:

(vi) سماج مخالف سرگرمی ۾ ملوث هیو: یا

(b) هن جي چونڊجڻ، کڇڻ یا نامزدگی واری تاریخ کان

تی سال اڳ واری عرصی دوران رهيو هجي:

(i) 1898 جي ڪوڊ آف ڪرمنل پروسیجر جي دفعات

108, 109 یا 110 تحت باند جوڙڻ جو حڪم ڏنو ویو

هجي: یا

(ii) بداخلاقی جي ڏوهه ۾ ملوث هجي: یا

(c) ان جي چونڊ، کڇڻ یا نامزدگی کانپوءِ شق (a) جي

ذیلی شقن (i), (ii), (iii), (iv), (v) یا (vi) یا شق (b)

جي ذیلی شقن (i), (ii) یا (iii) ۾ ڄاڻايل نااهلی حاصل

ڪئي هجي:

(d) بنا ڪنهن جوڳي سبب جي ڪمیٽي جي لڳاتار ٽن

گڏجاڻین مان غیر حاضر رهيو هجي:

(e) چیئرمین یا میمبر طور اختیار جي غلط استعمال یا

پنهنجي ذمیوارین دوران بدعنوانی جو ڏوهی هجي، یا

ڪمیٽي جي ڪنهن رقم یا ملکیت ۾ ڪنهن نقصان

یا، غلط عملدرآمد، غلط بیھڪ یا غلط استعمال جو

ذمیدار هجي: یا

(f) طبی طور معذور ٿي ویو هجي یا ڪنهن به حساب

سان چیئرمین یا میمبر طور ڪم سرانجام ڏیڻ کان

نااهل ٿي ویو هجي: ۽

(g) ڪائونسل، ضلعي ڪمیٽي جي صورت ۾، ۽ ضلعي

ڪمیٽي، مقامي ڪمیٽي جي صورت ۾، ٺهراءَ ذریعی

اهڙي چیئرمین یا میمبر کی عھدي تان هٽائي سگھي

ٿي.

(4) جيڪڏهن، اهڙي جاچ پڙتال کانپوءِ جيڪا ضروري هجي، ڪائونسل، ضلعي ڪميٽي جي صورت ۾، يا ضلعي ڪميٽي، مقامي ڪميٽي جي صورت ۾، ان خيال جي آهي ته ڪميٽي جو چيئرمين يا ميمبر يا ڪميٽي سان ڪم ڪرڻ لاءِ رکيل ملازم يا هن ايڪٽ تحت زڪوات فنڊ حاصل ڪندڙ ڪو ادارو، پنهنجون ذميداريون نڀائڻ دوران بدعنواني جو ڏوهي هيو يا زڪوات فنڊ جي نقصان، غلط عملدرآمد يا غلط استعمال جو ذميدار آهي، ڪائونسل، يا جيئن معاملو هجي، ضلعي ڪميٽي اهڙي چيئرمين، ميمبر ماڻهو يا اداري خلاف ڪرمنل ڪارروائي شروع ڪندي.

وضاحت: ذيلي دفعو (3) جي شق (e) ۽ ذيلي دفعو (4) جي مقصد لاءِ اظهار "بدعنواني" مطلب ٺڳي، ڪرپشن، بي ايماني، من پسندي، اقربا پروري، ڄاڻي وائي بدانتظامي ڪرڻ يا ڄاڻي وائي فنڊز جي منتقلي ۽ جنهن ۾ شامل آهي اهڙي بدعنواني جي ڪوشش يا مدد ڪرڻ.

(5) جڏهن ڪميٽي جو چيئرمين يا ميمبر عهدي تان هٽايو وڃي ٿو يا آفيس رکڻ کان منع ڪيو وڃي ٿو، اهڙي چيئرمين يا ميمبر جي عهدي تي آساني اهڙي وقت دوران چونڊ، ڪٽڻ يا نامزدگي ذريعي جيئن معاملو هجي، پري ويندي جيئن ڪائونسل طئي ڪري، هن ايڪٽ جي گنجائشن موجب، ان شخص ذريعي جيڪو عهدي لاءِ اهل ههجي.

(6) ذيلي دفعه (5) تحت چونڊيل، ڪنيل يا نامزد ڪيل چيئرمين يا ميمبر ان کان اڳ ڇڏيندڙ طرفان رهيل مدي لاءِ عهدورڪي سگهندو.

(7) ڪائونسل ضلعي ڪميٽي يا مقامي ڪميٽي جي سلسلي ۾ هن دفعه جي گذريل گنجائشن تحت چيف ايڊمنسٽريٽر ڪي پنهنجا سمورا اختيار ۽ ڪم سونپي سگهي ٿي.

(8) ذيلي دفعه (1) تحت ختم ڪيل ڪميٽي جو چيئرمين يا ميمبر يا ذيلي دفعه (3) تحت هٽايل چيئرمين يا ميمبر اهڙي وقت دوران ۽ اهڙيءَ ريت ڪائونسل ڪي ان جي فيصلن تي نظرثاني لاءِ درخواست ڪندو جيئن بيان ڪيو ويو هجي؛ ۽ اهڙي نظرثاني تي درخواست گذار ڪي ٻڌڻ جو هڪ موقعو فراهم ڪرڻ بعد ڪائونسل جو ڏنل فيصلو حتمي هوندو ۽ ڪنهن عدالت يا ٻي اختياري سامهون سوال نه اٿاري سگهيو.

21. (1) جتي مقامي ڪميٽي جي صورت ۾ ضلعي

Vote of no-
confidence

ڪميٽي، اهڙي جاچ بعد جيئن اها ضروري سمجهي، ان خيال جي آهي ته ڪميٽي جي ميمبرن ڪي چيئرمين تي وڌيڪ اعتماد ناهي رهيو ضلعي ڪميٽي بيان ڪيل طريقيڪار موجب چيئرمين ڪي عهدي تان هٽائي سگهي ٿي.

(2) جتي مقامي ڪميٽي جي صورت ۾ يا سڄي مقامي ڪميٽي جي صورت ۾ ضلعي ڪميٽي اهڙي جاچ کانپوءِ جيئن اها مناسب سمجهي، ان خيال

جي آهي ته لوڪلتي جي بالغ مسلمان رهواسين جي نظر ۾ ميمبر يا سموري ڪميٽي اعتماد وڃائي وڃي آهي، ميمبر کي پنهنجي عهدي تان هٽائي سگهي ٿي يا سموري ڪميٽي کي تحليل ڪري سگهي ٿي.

(3) چيئرمين يا ميمبر يا ميمبرن جي اهڙيءَ ريت ٿيل آسامي جو ضلعي ڪميٽي طرفان نوٽيفڪيشن ڪڍيو ويندو ۽ هن ايڪٽ جي گنجائشن تحت اها پري ويندي.

22. هن ايڪٽ تحت انتظامي نظام کاتي جي ذريعي هلندو جنهن کي چيف ايڊمنسٽريٽر طور ڄاتو ويندو يا حڪومت جي کاتي جو حصو هوندو ۽ ان ۾ شامل ٿي سگهون ٿيون اهڙيون تنظيمون جيڪي سماجي تحفظ ۽ ٻيا ضروري ڪم سرانجام ڏئي رهيون هجن ۽ جيڪي چيف ايڊمنسٽريٽر جا آهن.

23. هن ايڪٽ جي انتظامن ۾ مصروف هر ماڻهو يا مقرر ڪيل هر ماڻهو پاڪستان پينل ڪوڊ جي دفعو 21 جي مقصد موجب پبلڪ سرونٽ سمجهيو ويندو. وضاحت: هن دفعو جي مقصدن لاءِ، ضلعي ڪميٽي ۽ مقامي ڪميٽي جو چيئرمين ۽ ميمبر هن ايڪٽ جي انتظامن ۾ رڌل ماڻهو هوندا.

باب VI
متفرقات
Chapter VI
Miscellaneous

باب VI
متفرقات
Chapter VI
Miscellaneous

24. حڪومت اسلامي نظريات کي ڪائونسل سان چوٽ

Exemption	مشاورت بعد سرڪاري گزيت ۾ نوٽيفڪيشن ذريعي ڪيسن يا ماڻهن جي ڪنهن مخصوص طبقي کي زڪوات يا عشر جي لازمي ادائگي کان چوٽ ڏئي سگهي ٿي.
قاعدا جوڙڻ جو اختيار Power to make rules	25. حڪومت سرڪاري گزيت ۾ نوٽيفڪيشن ذريعي هن ايڪٽ جا مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ قاندا جوڙي سگهي ٿي.
معلومات لاءِ سڌائڻ ۽ هدايتون جاري ڪرڻ جو اختيار Power to call for information and issue directions	26. ڪائونسل، چيف ايڊمنسٽريٽر، ضلعي ڪميٽي يا مقامي ڪميٽي، پنهنجي دائره اختيار اندر لاڳاپيل ماڻهن يا ايجنسين کان اهڙي معلومات يا رڪارڊ طلب ڪري سگهي ٿي ۽ اهڙيون هدايتون جاري ڪري سگهي ٿي، جيئن اها هن ايڪٽ تحت پنهنجا ڪم سرانجام ڏيڻ جي ڪارڪردگي لاءِ ضروري سمجهي.
ضمانت ۽ دائره اختيار تي پابندي Indemnity and bar of jurisdiction	27. (1) ڪنهن ماڻهو خلاف ڪو ڪيس، ڪارروائي يا قانوني ڪارروائي نه ڪئي ويندي، جيڪڏهن ان ڪجهه سني نيت سان ڪيو هجي يا هن ايڪٽ يا قائدي تحت ڪرڻ چاهيو هجي. (2) هن ايڪٽ يا ڪنهن قاندي تحت ڪجهه ڪيو ويو هجي يا ڪو قدم کنيو ويو هج ته ڪنهن به عدالت ۾ سوال نه اٿاريو ويندو، يا سوال اٿارڻ جي اجازت نه ڏني ويندي. (3) ڪا به عدالت ڪو فيصلو نه ٻڌائيندي يا ڪو حڪم جاري نه ڪندي، نه ئي ڪا عدالت هن ايڪٽ يا ڪنهن قاندي تحت ڪيل ڪنهن به ڪم يا ڪجهه به ڪرڻ جي ارادي يا ڪو قدم کڻڻ يا قدم کڻڻ جي

	ارادي جي سلسلي ۾ ڪا ڪارروائي نه ڪندي.
ڪميٽيز جي تحليل ۽ جوڙجڪ	28. (1) سموريون موجود ضلعي زڪوات ۽ عشر ڪميٽيون، ٽائون زڪوات ۽ عشر ڪميٽيون ۽ مقامي زڪوات ۽ عشر ڪميٽيون اهڙي تاريخ تي تحليل ٿي وينديون يا ڪم ڪرڻ چڙي ڏينديون جيڪا حڪومت طرفان بيان ڪئي وئي هجي.
Dissolution and constitution of committees	(2) ذيلي دفعو (1) تحت ڪميٽين جي تحليل ٿيڻ تي هن ايڪٽ جي گنجائشن تحت حڪومت طرفان ڄاڻايل وقت دوران نيئون ڪميٽيون جوڙيون وينديون.
منسوخِي Repeal	29. (1) سنڌ صوبي ۾ لاڳو زڪوات ۽ عشر آرڊيننس، 1980 جون گنجائشون منسوخ ڪيون وڃن ٿيون.
	(2) جيستائين ذيلي دفعو (1) تحت منسوخِي نه ٿئي، تيستائين سنڌ صوبي جي سلسلي ۾ زڪوات ۽ عشر آرڊيننس، 1980 تحت جوڙيل قاندا ۽ جاري ڪيل نوٽيفڪيشنز ۽ حڪم لاڳو رهندا، جيستائين انهن کي تبديل ڪيو وڃي، منسوخ ڪيو وڃي يا مجاز اختياري طرفان ترميم ڪئي وڃي.
رندڪون هٽائڻ	30. حڪومت اهڙيون گنجائشون جوڙي سگهي ٿي جيڪي هن ايڪٽ جا مقصد حاصل ڪرڻ ۾ موجود رندڪون هٽائڻ لاءِ ضروري هجن.
Removal of difficulties	نوٽ: ايڪٽ جو مذڪوره ترجمو عام ماڻهن جي واقفيت لاءِ آهي جيڪو ڪورٽ ۾ استعمال نٿو ڪري سگهجي.